

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
Kiadóhivatalban átvéve:
Egy évre 10 h.
Három évre 28 h.
Helyben hához hordva:
Egy évre 20 h.
Három évre 58 h.
Hét napos postán szállítva:
Egy évre 24 h.
Három évre 72 h.
Egyes szám ára 5 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hétéző és
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatalja:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXII. évfolyam 61. szám.

Nagyvárad

Szerda, 1916 március 15.

Mikor a honvéd név született.

Másodszor virrad ránk a háboru borzalmi közt március idusa, a szabadság hajnalhasadásának emlék-ünnepe. A vér bibora nem fődí el a mi március tizenötödikén vértelen dicsőségét, a nemzetek élet-halál harca nem homályosítja el történelmünk egyik legszebb lapjának ragyogását, sőt ma érezzük igazán, hogy a magyar név mai dicsősége ott sarjadt ki először a márciusi ifjak szívében.

Akkor a nagyapák mentek éppen olyan lelkesedéssel a harcba, mint mennek ma az unokák. Akkor is az orosz fenyegette halálos csapással Magyarországot, ma is Oroszországban van ellenségeink legfőbb reménysége. A mai háboru azonban a mi részünkről visszafizetés is Világosért. A Világosnál fegyverüket letett hősök unokái Volhíniában fizetik vissza a kölesönt. Magyarország 1849 iki legázolására — Lengyelország feltámasztása a válasz.

Oroszország egy nemzetet akart megölni; nem sikerült. Mi egy másik, Oroszország által megölt nemzetet támasztunk fel: és Isten segítségével sikerülni fog! Ez a magyar nemzet megtorlása.

A honvéd nevet ma szerte az egész világon tisztelet, dicsőség borostyánja veszi körül; ma 68 éve született ez a név arra a hívó szóatra: talpra!

Ma is átviharzik ez a szó az egész országon s ma is talpra áll

a megújodott, óriássá nőtt honvédség. Óriássá nőtt, mert ime karjaival messze túl ér határainkon s Albániában, Oroszországban, az olasz harcra vonalon feszíti szét egyre jobban ellenségeink gyűrűjét.

Gyermekek és aggok ünnepelik meg itthon ezt a napot. Aggok, akik voltak honvédek — akkor, és gyer-

mekek, a jövő honvédei. A ma honvédei a tűzvonalban állanak, de ma összedobban szívük az ünnep-lőkkel. A tegnap, a ma és a holnap honvédei egyre gondolnak: a hazára, melynek örök ünnepe március idusa és legyőzhetlen erőssége a márciusi nagy napokban született honvéd név dicsősége.

Szegedi honvédek verik az olaszokat.

Olasz hadszíntér. Budapest, március 14. (Hivatalos.) Az Isonzó harcra vonalon nagyobb harcok kezdenek kifejlődni. Tegnap óta az olaszok nagy haderővel támadnak *Mindenütt visszavertük őket.* A Tolmeini hídfőnél az ellenség tevékenysége ólónkebb tüzelésre szorított. A Plava szakaszon meghiúsultak ama kísérletei, hogy akadályainkat szétrombolják. A görzi hídfőnél a Podgora hadállás ellen irányított két támadást *visszavertük*, ugyszintén visszavertünk egy, a lucopticói hadsánc ellen intézett támadást. A doberdói fensik északi része ellen nagy haderő ismételtén intézett támadást. San Martinónál a **szegedi 46. gy.-ezred két rohamot véresen visszavert.**

A Balkán és az orosz ellenfél.

Orosz és délkeleti hadszíntér. Budapest, márc. 14. (Hivatalos.) Nincs nevezetesebb esemény. *Hófer.* (Min. eln. sajtóosztály.)

Győzni vagy meghalni!

Budapest, március 14. (Saját tudósítónktól.) A Wolff ügynökség jelenti:

Csapataink Corbeauban megtalálták Bazelaire francia tábornok napiparancsát. Ebben figyelmezteti őket, hogy Forges helyőrsége nem fejtette ki a tőle várható ellentállást s ezért parancsnokukat haditörvényszék elé állítják. Az ellentállást a legvégsőig folytatni kell. **Győzni vagy meghalni.** Ez legyen az elv: Házaitokra ágyukkal, géptegyvnyerekkel fognak tüzelni. Tehát küzdelem a végsőkig.

Csak azoknak a cigarettázóknak,
ak egészségükre való tekintetből szívesen költenek naponta 2-3 fillérrel többet.
MODIANO-clubspecialité szivarkahüvelyek

Orvosi tanácsra a hüvelyeken nincsen sem bronz, sem szinnyomás,
de minden hüvelyben benne van víznyomással a gyáros aláírása.

Főraktár: Heiler és Seidmann uraknál Nagyváradon.

Jmmelmann és Bölcke mesterlövészei.

Berlin, március 14 A nagyfőhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszíntér.

A helyzet általánosságban nem változott. Vejelté mellett (Yperntől északkeletre) egy kisebb ütközet az angolok visszaverésével végződött. Immelman hadnagy Arrastól keletre és Bapaumetól nyugatra egy angol repülőgépet lelőtt. A bentülők meghaltak. Bölcke hadnagy két ellenséges repülőgépet lőtt le a francia vonalak mögött, az egyiket a Marne erdő felett, a másikat Malincourtól (Verduntól északnyugatra).

Az utóbbi tüzésünk szétrombolta. A két tiszt ezzel a tizedik, illetve 11-ik ellenséges repülőgépet tette harc-képtelenné. Azonkívül egy angol két-fedelűt légi harcban Cambrai nál leszállásra kényszerítettünk. Utasait elfogtuk.

Keleti és Balkán-hadszíntér.

Semmi ujság. (Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Megszakítottuk a diplomáciai összeköttetést Portugáliával

Budapest, március 14. (Saját tud.) Bécsből jelentik: A Németország és Portugália közt beállott hadiállapot folytan liszaboni követünket utasítottuk, hogy utlevelét kérje ki. A követség személyzetével elhagyta Portugáliát. A bécsi portugál ügyvivőnek egyuttal kikézsítették utlevelét.

Marghiloman Románia magatartásáról.

Bukarest, március 14. Marghiloman Sándor tegnap számos barátja kíséretében Plojestsbe érkezett, ahol a konzervatív pártklubban hívei által rendezett gyűlésen megjelent és nagy beszédet mondott. Marghiloman rámutatott arra, hogy a képviselőházban legutóbb mondott beszédében nem emlékezett meg külpolitikai kérdésekről, bár mindenki tudja, hogy megvan a mai helyzetről az alapos véleménye. Nem akarta Bratianu külpolitikáját fessegetni, mert nem lett volna Románia érdekében való, ha nyilvánosan kér felvilágosítást a miniszterelnöktől.

A Balkán közelmúlt eseményei, az oroszoknak határaink mellett az osztrák és magyar csapatokkal szemben való hasztalan erőlködése, a németeknek verduni nagy akcióképessége: mind bizonyítják, mily kárhuzatos lett volt, engedve az izgatónak, a gyengének magára haragítani az erőt. Tá-

madta a kormányt gyengeségeért, Bratianu ingadozásáért. Costinescu oroszbarát pénzügyminisztert rossz közgazdasági politikájáért, mert ezek Románia mai nehéz helyzetének legfőbb okai. Marghiloman még hosszasan beszélt igen nagy tetszést kelteve. Utána több pártíve szólalt fel. Végül a plojesti konzervatív párt biztosította őt és az országos pártot bizalmáról és ragaszkodásáról.

Hivatalos cukorárak.

A kereskedelmi forgalomban szükségessé vált az 5-ös és 3-as süveg finomítvány, valamint husvéti cukor maximális árának megállapítása. Erre való tekintettel a 714/1916 M. E. számú rendelet alapján és a 3060/1916 M. E. számú hirdetőnyom megkésztésével a különböző cukorfajták legmagasabb árait úgy a nagykereskedési forgalomban, valamint a közvetlen fogyasztás céljait szolgáló forgalomban a városi tanács hozzájárulásával a következőkben állapítottam meg.

Nagykereskedelmi cukorárak:

Nagykereskedőktől vásárolva további eladás céljára eredeti gyári csomagolásban készpénzfizetés mellett a nagykereskedő üzletében vagy telepén átvéve: 1-ös rendű finomítvány nagysüveg (101,2 kg.) 118,25 K, 5-ös süveg finomítvány 119,50 K, 3-as süveg finomítvány 120 K.

Koekacukor ládákban (netto 50 kg. ként) 122,15 K, dobozban (brutto 5 kg. ként) 120,70 K, 100 kg. zsákban brutto 121,19 K, Lisztcukor ládákban (netto 50 kg.) 122,15 K, dobozban (brutto 5 kg.) 121,19 K, 100 kg. zsákban brutto 120,21 K. Kristálycukor 118,25 K.

Husvétí cukor prima nagy süveg szabádon 121,25 K, koekacukor ládákban (netto 50 kg.) 125,15 K, koekacukor dobozokban (brutto 5 kg.) 123,70 K.

Kiskereskedelmi árak.

A közvetlen fogyasztás céljára szolgáló, vagyis a fogyasztóközönség részére a bevásárlás árai a következők: Kilónként fillérekben számítva: Prima finomítvány nagysüveg (10—12 kg.) 114 f. 5-ös süveg finomítvány 125 f., 3-as süveg finomítvány 126 f.

Koekacukor ládákban (netto 50 kg. ként) 128 f., dobozban (brutto 5 kg. ként) 126 f., 100 kg.-os zsákban brutto 127 f. Lisztcukor ládákban (netto 50 kg. ként) 128 f., dobozban (brutto 5 kg. ként) 126 f., 100 kg. os zsákban brutto 125 f. Kristálycukor 124 f.

Husvétí cukor prima nagy süveg 127 f., koekacukor ládákban (netto 50 kg.) 131 f., dobozban (brutto 5 kg.) 129 f.

A kimérésért és becsomagolásért külön díjat nem lehet felszámítani. A kiesinyben való árusítással foglalkozó kereskedők ezeket a maximális árakat üzletükbe szembetűnő helyen kötelesek kifüggeszteni. Aki pedig e rendelkezéseket megszegi, úgy az aladó, mint a vevő s a közvetítő kihágást követ el és két hónapig terjedhető elzárás

sal és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

A kártérítési összeg kiszabása a cselekmény elkövetőjének büntetőjogi felelősségét nem érinti. Ez ármegállapító határozat ellen 15 nap alatt a kereskedelemügyi miniszterhez lehet felebbezni.

Lukács Ödön
polgármester-helyettes

Március Idusa.

A nagyváradi premontrei főgimnázium ifjusága 1848. március 15-ike megünneplésére ma délelőtt 11 órakor a Katolikus Kör Szent László termében tart ünnepélyt a hadiárvak javára a következő műsorral:

1. Csokonai-nyitány, Kéler Bélától. Előadja Kovács Kandid premontrei tanár vezetésével a főgimnázium zenekara. Zongorán kíséri Rosch Mihály zenetanár.
 2. Ünnepi megnyitó. Tartja Balogh János VIII. o. t.
 3. Salpra magyar! Szavalja Kiss Kálmán VIII. o. t.
 4. Honfi imája, Beleznay Antaltól. Előadja Kovács Kandid premontrei tanár vezetésével a főgimnázium férfikara.
 5. Ünnepi felolvasás. Tartja Richter Béla VIII. o. t.
 6. Csak egy éjszakára. Gyóni Gézától. Szavalja Vidlicska József VII. o. t.
 7. Rákóczi-ünnep. Előadja Kovács Kandid prem. tanár vezetésével a főgimnázium ének- és zenekara. Zongorán kíséri Rosch Mihály zenetanár.
- Belépődíj: Ülőhely 40 fillér, állóhely 20 fillér.

Az újvárosi közs. polgári leányiskola március 15-iki ünnepélyének műsora:

1. Himnusz.
2. Ünnepi beszéd. Tartja Szabó Ilona IV. p. o. t.
3. A Tavaszhoz, Petőfitől. Szavalja: Neubrum Sára IV. o. t.
4. Rapsodia Aggházitól, zongorán előadja Fodor Margit III. p. o. t.
5. A vén cigány, Farkas Imrétől. Szavalja Fleischer Anna IV. p. o. t.
6. Szózat.

A többi ünnepélyek műsorát vasárnapi számunkban már közöltük. Időrendjük a következő:

A nagyváradi kir. kath. tanítóképző Pázmányköre és gyakorló iskolájának ünnepélye d. e. 9 órakor az intézet nagytermében.

A nagyváradi felső kereskedelmi fiúiskola Széchenyi önképzőkörre a felső kereskedelmi leányiskola növendékeinek bevonásával az elesettek hozzátartozóinak felségélyezésére létesített legénységi segélyalap javára rendez ünnepélyt 40 és 20 filléres beléptijegyekkel délután 3 órakor a Kath. Kör Szent László-nagytermében.

Az olasz közs. polgári leányiskola d. u. 4 órakor tartja ünnepélyét a Ritoók Zsigmond-utcai iskolában.

Szőlőgazdák figyelmébe!

Egyedül a „PERONOSZPOR“
helyettesíti a rézgálicot.

A „Peronoszpor“ évek óta használják a szőlőgazdák. A „Peronoszpor“ összetétele kitűnő eredményt mutatott föl. A legelőkelőbb szőlőbirtokosok ajánlják. Rendszeres elismerő levél és sürgöny bárkinek rendelkezésére állanak. Egy kiló „Peronoszpor“ kell 100 liter vízhez. Egy kiló „Peronoszpor“ ab Budapest 1 korona 50 fillér. Használati utasítással. Legkisebb szállítmányt 5 kilós csomagokban utánvét mellett szállít:

a „PERONOSZPOR“ Vezérképviselő Budapest, VII. Damjanich-u. 30.

Preiszek konyhatitkaiból.

— A tárgyalás hatodik napja. —

Előtte kevés közönség, a padokon új arcok. Délután szép asszonyi nézőközönség. A tanúk katonatisztiek és feleségeik. Közeledik a zárt tárgyalás, a kérdések csiklandósak. A helyzeten azonban már semmi nem változtathat.

Elnök: Megnyitom tárgyalást.

Öröklött terheltség

Következik Pauncz Lipót dr. tanúki-hallgatása. 63 éves, izraelita pécsi lakos, orvos.

Isméri vádlottat.

— Orvosi szempontból minő fontos adatoknak jött tudomására?

— Körülbelül 21—22 éve annak, hogy a család orvosa volt 1—2 évig, az öreg Szmodiss a vádlott atyja elmezavarban szenvedett, öngyilkosságra való hajlamossága volt, s agyon is lőtte magát.

— Előre közölte önnel?

— Igen. (Vádlott arcát kezeibe temeti és sir.) Öngyilkos kísérletet is követett el mortuáriummal.

— Kérem s vádlottat, szedje össze magát, hogy figyelhessen.

— Másik alkalommal szénnel töltötte meg a kályhát.

— Mi teremtette meg benne az elmebajt?

— Nem tudom.

— Átöröklés alakjában észlelt-e valamit a család tagjain?

— Kilenc tíz éves korában hisztériában szenvedett a vádlott.

— Ez feltűnő. A család élete az idegesség jegyében folyt le?

— A betegség átöröklött terheltség volt s örökös izgatottságra folyt le életük, hogy az apa öngyilkos lesz.

— Ideges, hisztériás állapot előfordul-e 9—10 éves korban?

— Igen a környezet folytán.

— Tud-e vádlott leánykoráról, férjhez meneteléről?

— Nem tudok.

— Hírek, amelyek az asszonyi rossz hirbe keverték volna, nem jutottak fülébe?

— Nem.

Szóllóssy Gyula dr. bírósági: A vádlott atyja mi volt?

— Államvasuti hivatalnok.

— Mi okozta az elmezavart?

— Nem tudom.

Védő: Felolvastatni kéri a tanu orvosi bizonyítványát.

Elnök: Előbe tartja tanúnak Szmodiss Alajos Béláról kiállított bizonyítványt.

Tanu: Én irtam. Szmodiss Alajos Béla elmezavarban szenvedett örökös terheltségben s kezeltem. Külső okot nem tudtam megállapítani, csak bementése alapján. Az öngyilkosságra való hajlamot a családban a legkisebb ok is kiválthatja.

Tanút nem esketik meg, mert senki sem kívánja ezt.

Szerette gyermekeit.

Molnár Adorjáné a következő tanu. Főhadnagy neje, 21 éves. Az elegáns ur-asszony azzal kezdi vallomását, hogy leánykorában Preiszné több ízben gardirozta. Ez a gardirozás kifogástalan volt.

— Az asszony öztől e túlzott luxust, öltözött e úgy, hogy rangja meg ne engedte volna?

— Elegánsan, szépen öltözött, de az ura kívánta így. Tetszett neki.

Szóllóssy bírósági: Szerette a vádlott a gyermekeit?

— Nagyon szerette.

— Ki szerette jobban a gyermekeket, apjuk vagy anyjuk?

— Nem tudom. Atyjukat nem igen találtam otthon.

A tanút megeskették.

Züllött élet.

Pollák Zoltánt, a póstyéni villanytelep főgépészét hallgatják ki ezután.

Az elnök: Észlelte, hogy az asszony féltékeny?

— Igen. En is épp akkor rossz uton jártam. Züllöttem.

— Ez tán nem ide tartozik.

— De igen. A kérdéssel összefügg. A züllésemről tudtak és ő nagysága kérdezte, nem találtam-e valahol éjjel az urát? Mondtam, láttam civilben az Erdélyi borozóban.

— Magyarazza el, micsoda hely ez, mert én nem ismerem.

— Nem is lehet, hogy az elnök ur ismerje. (Elénk derültség.)

— Milyen helyiség az?

— Drága pénzen rossz italt és ételt adnak. (Zajos derültség.)

— Egyebet nem?

— De igen. Preisz ott ivott. Preiszné aztán panaszkodott, hogy az ura családja, mint nő is elhanyagolja.

A tanút megeskették, mire az elnök szünetet rendelt.

Szünet után Tóth Mihályné varrónő mondta el, hogy Preisz rosszul bánt feleségével, ki idegen férfi után nem nézett.

A varrónő.

Özv. Pribieszkó Ferencné varrónő a következő tanu, aki Preiszné részére hosszabb ideig varrt. Ő volt az, akihez egy alkalommal Preiszné a gyermekekkel együtt menekült, mikor férje vele durván bánt. Az elnök kérdéseire a tanu a következőkben mondja el az esetet.

— Husvétra fekete selyem ruhát készítettem a vádlottnak. Mikor a kész ruhát hozzá elvittem, Preiszné nem volt itthon. Váradon, nekem azt hagyta hátra, hogy a ruha árát majd kiegyenlíti. Csak husvét után való kedden jött haza. Másnap reggel 7 órakor, mikor még feküdtem, betoppant hozzám a nevelőnő három gyermekkel. A nevelőnő csupa borzosan, a gyermekek pedig ijedt, kisírt arccal. Mi történt? kérdezém tőle.

— Majd jön a nagyságos asszony, ő mindent el fog mondani — válaszolt a nevelőnő.

A kis Pubi is megszólalt:

— Sirunk, mert anyukámat megverte az apuka.

— Csakugyan nem sokára megérkezett Preiszné is. Roppant dult arccal jött be. Nyakáról legombolta a bluzt és megmutatta nyakán a kéz nyomát, amelyet férje fojtogatása okozott.

Elnök: Világosan látta a kéz nyomot?

Tanu: Hogyne. Egyik oldalán egy ujj, másik oldalán négy ujj nyoma látszott. A nagyságos asszony ki is jelentette elkésztetésébe, ha nem volna három gyermeke, régen véget vetett volna életének.

— Elmondta Preiszné, hogy miért fojtogatta a férje?

— Igen. Elmondta, hogy nagynénjénél volt, aki 900 koronát adott neki az adósságok kifizetésére. Ő először is a zálogban levő gyűrűjét váltotta ki. A férje követelte, hogy adja oda neki a gyűrűt. Preiszné megtagadta ezt. A férje erre dühös lett, megfogta a nyakát, belevágta az ágyba és folytogatni kezdte. Csak akkor hagyta el, mikor a nevelőnő és tisztiszolga bement a szobába?

— Nem emlíkszik tanu arra, hogy a

vizsgálóbíró előtt mit vallott: mivel kezdte Preisz a tettlegességet?

A tanu erre már nem emlékszik, de a vizsgálóbíró előtt is csak igazat vallott.

Az elnök erre elébe tartja, hogy a vizsgálóbíró előtt a tanu még azt is mondta: Preisz, felesége elbeszélése szerint, a tettlegességet azzal kezdte, hogy nejét kétszer arculütötte.

Tanu: Preiszné azonkívül arról is beszélt, hogy férje azóta ilyen goromba, mióta az anyagi gondok bekövetkeztek. Egyszer úgy megrugta, hogy a cseléd szedte össze a földről.

Elnök: Önnek támadt az a gondolata, hogy Preiszt ez alkalommal fekeresi?

Tanu: Igen, kíváncsi voltam, hogy mit csinálhat ez az ember otthon teljesen egyedül. Elmentem, Preisz nyitott ajtót. Megkérdeztem, mintha semmit sem tudnék: Haza jött már a nagyságos asszony? Igen — volt a válasz. Lehetne vele beszélni? — kérdeztem. „Nincs itthon, kikocsikázott a gyerekekkel.” Máskor sohasem szokott ilyen jókor kimenni — szóltam én. „Most az egyszer ilyenkor ment”, válaszolta Preisz, aki különben feltűnően jókedvű volt s még füttyörézett is.

Elnök: Aztán mi történt Preisznével és a gyerekekkel?

— Ficzek ügyvéd elvitte őket lakásomról Hofmeisterékhez. Onnan aztán, mint hallottam, Preiszné csakhamar visszament férjéhez.

— Varrónője volt Preisznének, tehát tudja, hogyan öltözködött Preiszné?

— Azon másfél év alatt, míg neki varrtam, alig csináltatott új ruhát. Régi ruháit alkittatta átál, vagy olcsó vászonbluzokat csináltatott.

— Tehát szerénynek mondható öltözködése?

— Igen, sőt úgy alkudott, mint egy egyszerű iparosasszony. Ki is jelentette ezt ő maga is: olcsón varrjon nekem, mert nem tudok sokat fizetni.

— Azt tudja, hogy milyen drága kalapokat csináltatott a vádlott?

— Azt tudom, hogy volt neki egy papír kalapja, amelyet mindenki megcsudált.

— És mennyibe kerülhetett ez a kalap?

— Alig 2 koronába.

— Milyen asszonynak ismerte Preisznét?

— Derék gazdasszonynak látszott és gyermekeit gyöngéden szerető édesanyjának.

Ficzek Emil dr. vallomását olvasták fel most, aki jelenleg szanatoriumban van. Ő a Preiszek ügyvédje volt. Tudott Preiszek züllesztéséről, valamint azt is tudta, hogy a férj és felesége kölcsönösen féltékeny egymásra, különösen az asszony, aki e miatt jeleneteket is csinált. Egyszer Preiszné férje verése elől a varrónőhöz menekült. Ő biztosabb helyre Hofmeister szüzekhez internálta a családát. A férfi ő előtte beismerte, hogy idegességében bántotta az asszonyt, de megígérte, hogy többet nem nyúl hozzá. Az asszony ezek után is sokszor panaszkodott előtte férjének durva bánásmódja miatt. Preisz arról sohasem beszélt előtte, hogy felesége hűtlen lenne hozzá, sőt egyszer kijelentette, ha felesége megeselná őt, t. i. Preisz egész családját kiirtaná magával együtt. Anyagi zavarból többször kisegítette őket.

Délután.

A testvérek.

Szmodiss Béla honvédszázasos a vádlott fivére volt a következő tanu. Hajlandó vallomást tenni.

— Miért nem kedvelte Preiszt?

— Nem volt hozzám barátságos. Gyűlölködő volt.

— Nővérének voltak Preiszen kívül más kéri is?

— Igen, de Preiszt választotta.

— Ez a szeretet változatlan volt?
 — Igen, mindkettő részéről.
 — Verte Preisz a feleségét?
 — Igen.
 — S miért nem léptek fel?
 — Fálléptünk, de akkor kibékültek s azt mondták, el van feledve minden.

Nővére védelmére.

Szmódiss Jenő 25 éves, m. kir. honvédőhadnagy.

— Egy nőegyleti tea-estélyen ismerkedtek meg Preiszék. Miután megtudtuk tisztársaitól, hogy az illetőnek viszonyai olyanok voltak, hogy a mi családunkba nem való, a család szimpátiája nem volt mellette. Az érintkezés lehetetlen volt az illetővel s nővérünkkel nem érintkezhetünk, sógorom eltiltotta. Lakásukból kiutasított engem is, mert felelősségre vontam, s ő erre azt mondta, hogy engem tettelegesen bántalmaz. Akkor én gimnázista voltam. Kutyakorbács-csal fenyegetett, valaki figyelmeztetett, hogy revolverrel vár. Nővérem kibékített minket, jártam hozzájuk s én voltam az egyedüli, akivel az elhunyt jó viszonyban volt.

— Egyszer el is váltak?
 — Igen.
 — Verte e feleségét Preisz?
 — Igen. Láttam egy karácsony estén nővérem az ütések és fojtogajás nyomát.
 — S védeni akarta?
 — Igen. Váradra kértem az áthelyezésemet s náluk akartam lakni. Sokszor figyelmeztettem a sógoromat, hogy a revolvert töltve tartja az éjjeli szekrényen, gyerek van a háznál, szerencsétlenség történhetik, a médinek én egyszer a kezéből vettem ki a revolvert. Amikor figyelmeztettem erre, azt felelte, ha valaki olyan bolond, hát tegye.

A verés minden napos volt.

Elnök Preisznéhoz fordul:

— Hányszor verte meg az ura?
 — Nem tudom megmondani. Olyan szerencsétlen természete volt. A gyermekeket is verte.
 — Miért maradt mellette?
 — Mert nagyon szerettem. Jött és azt mondta, én nem kaptam nevelést, csak te maradj hozzám hü és jó, ne nézd, hogy én durva vagyok. Én ne bocsátottam volna meg a felesége.

Szűnet után

Czurda Ernő honvédszázados tesz vallomást.

— Hogyan ismerkedtek meg Preisznéval?

— Mikor Nagyváradra helyezték őket, barátilag is jó viszonyban voltunk.

— Boldog volt ez a házasság vagy boldogtalan?

— Boldogtalan, a férj brutális volt s verte. Feleségemnek mutatta Preiszné a karján a kék foltokat. Egyszer nyílt utcán pofonveréssel fenyegette a feleségét fülemhallatára: piros lesz az arcod, ha én rá ütök. A többi esetről zárt tárgyaláson hajlandó felvilágosítást adni.

— Preiszné luksurióz, költséző asszony volt-e?

— Nem volt, családját nagyon szerette.

— És Preisz?

— Mindenkit össze akart veszíteni, aki feleségével jól volt.

— Nagy háztartást vittek Preiszék?

— Nem. De Preisz olyanokat kért, ami drága volt.

— Preiszék anyagi viszonyai milyenek voltak?

— Nem tudom. Hallottam, hogy Preisz kártyázott. Hivatalos pénzt vett fel, amelyet meg kellett téríteni a családnak.

Tanút a zárt ülésben esketik meg.

Preiszné élete tiszta.

Czurda Ernőné Michel Sarolta honvédszázadosné, érdektelen.

— Hogyan voltak Preiszékkel?
 — Nagyon jól. Később meggyőződünk, hogy a férj durva, megszűnt vele a jóviszony, az asszonnyal megmaradt.

— Milyen volt Preiszné?

— Rendszerben tartotta a házat. Mindent ellátott otthon, jó anyja volt gyermekeinek, a férje furesa viselkedésű ember volt.

— Költséző volt Preiszné?

— Nem. Mindig fess volt, de így kellett viselkedni s a férfi mégse volt vele megelégedve. „Régi ruha van rajta”, mondta a férje. Az asszony olcsó ruhákat vett.

— Erkölcseleg milyen volt Preiszné?

— Kifogástalan, másként nem is érintkeztem volna vele.

— Itt adatok vannak, hogy Preiszné korzózó nő volt.

— Preiszné elment a korzóra, de ott is sirt, a kétségbeesés vitte oda.

— Udvarlókat tartott-e?

— Nem tudok róla.

— Láttá Preiszné karján az ütéseket?

— Igen.

— Milyen kifejezéseket használt az ura?

— Egyszer azt mondta, a feleség beszámíthatatlan, bolond.

— Panaszkodott az urára?

— Igen, még a gyerekeket is verte, azt mondta, inkább őt verné, mint a gyerekeket.

— Tett-e célzást rá az asszony, hogy öngyilkos lesz?

— Igen, azt mondta, ha nem bírja tovább, akkor öngyilkos lesz.

— Emlékszik a színházi esetre?

— Igen. (Elmondja úgy, ahogy a férj.) Az asszony elkeseredett, hogy mindig ráfogja, ami nem sikerül. Az asszony borotvával öngyilkos art lenni s akkor a férje azt mondta, miért nem lőtte meg magát a revolverrel. Aztán kibékültek.

— Egyéb dolgokat nem mondott?

— Igen, de ez zárt tárgyalásra tartozik.

— Féltekeny volt Preisz?

— A féltekenység közös volt, de az asszonnyal jogos volt. A férje nem mondott neki igazat. A temetésen volt egy nő, aki Preisz kitarthatója volt.

— Preiszné féltekenysége tulásba ment?

— Igen, mert nagyon szerette a férjét, azt mondta, hogy az ura nélkül nem tudna élni, s ha ez mást szeretne, öngyilkos lenne.

— Luxus volt Preiszéknél?

— Nem.

Szóllóssy Gyula bíró: Preiszné szerette meddig tartott?

— Végig.

Tanút zárt ülésen esketik meg.

Gazdag és szegény tiszték.

Lőrinczy Attila százados Versecen.

— Gyakran jártak Preiszékhez?

— Igen.

— Milyen asszonynak ismerte Preiszné?

— Csak zárt tárgyaláson mondhatom meg.

— Ezt nem engedhetem meg. Miből következteti, hogy nem volt jó családanya?

— Sokat járt a korzóra. S férje nem találta őt otthon.

— Nem észlelte, hogy Preisz nem szokott igazat mondani?

— Volt eset rá.

— A vádlott nem törődött a gyermekeivel?

— Ezt nem észleltem.

— És a konyha?

— Piszkos, rendetlen állapotban volt minden. (Preiszné mosolyog.) Három-négy izben voltam bent. A lakást esinosnak láttam.

— A nő megszegte a hűségét?

— Nem tudok róla.

— Panaszkodott a férj a feleségére?

— Igen.

— Milyen volt Preisz a családhoz?

— Egyszer elmondta Preisz, hogy megverte a 3 éves gyermekét. Máskor azért, mert a tisztiszolga bapizkolta a ruháját, az asszonyhoz vágta a ruhát úgy, hogy a gomb megsértette az asszony arcát.

— Hogyan szűnt meg önök közt a jó viszony?

— Váltót iratott velem alá Preisz, s azt nem törlesztette. A második váltót már feleségemmel nem irattam alá. Harmadszor megtagadtam tőle az aláírást, jóllehet Preiszné is kérte. Maglazította köztünk a helyzetet.

— Nem válték észre, hogy Preiszék szegények voltak?

— Csak később. Szerényen és visszavonultan éltek. A feleség inkább költséző volt, mint a férj. Ezt a ruházatából láttam. Kinél készítette, nem tudom.

— Talán Pribicskánénál?

— Nem emlékszem.

— Adatok vannak, hogy Preiszné kis értékű szövetekből készített ruhákat s ki javíttatta ügyesen. Nem téved?

— Lehet.

— Elegáns volt-e?

— Igen.

Preiszné: Lőrinczyékkel szemben színház volt az életünk, játszani kellett a jó módot, mert félttem, hogy nem írják alá a váltót. Halálos ellenségem a Lőrinczy-család s még egyszer ütni akarok rajtam; Lőrinczyné azt mondta: bár elítélnék.

— Hol halotta?

— Itt. Nem is egyszer.

— Ez elítélendő. Mi nem igaz a vallomásban?

— A ruháim olcsók, de elegánsak voltak, az ő felesége hasonló, de drága ruhákat viselt.

— Miért hidegült el a viszony köztük?

Tanú: Olyan témákat pendített meg Preiszné, amelyek gondolkozóba ejtettek s figyeltem.

Preiszné (feláll s szembe néz a tanúval.) Megcsaltam-e én az uramat?

— Másról van szó. Nincs erről tudomásom.

Fekete Ferenc tanút hallgatták ki ezután. Vallomásában elmondja, hogy ha valaki táncolt az asszonnyal, detektív módra figyelte ezt a férj. Az asszony panaszkodott, hogy az ura meg fogja verni. Az asszony a legkorrektebb volt.

Az új egyesített kis címer.

A hivatalos lap tegnapi száma legfelsőbb kéziratot közöl, amely Magyarország és Ausztria közös intézményeinél való használatra megállapított címerre vonatkozó rendelkezéseknek a magyar szent korona országában legutóbb hozott törvény határozataival való összhangzásba hozatalára vonatkozik. Az a változás, amely ennek következtében a címeren történik, annak csak kis alakjára vonatkozik és abban áll, hogy az eredetileg megállapított kis magyar címer helyére az említett törvényben megállapított, a magyar szent korona országainak új, egyesített kis cimere kerül. Az egyesítés anyiban áll, hogy Magyarország kis cimerebe, de csak az Ausztriával való közös ügyekben való használatra, főlvetetett a horvát tartományi címer is, még pedig lent beékelve, olyas formán, mint eddig az egyesített közép címerben Fiume cimere szerepelt. Ez az új kis egyesített címer a horvátoknak adott újabb engedmény.

HIREK

*** Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli, hogy a király a katonai érdemekért III. osztályát adományozta Clément Pál 7. huszárezredbeli századosnak és újabban legfelső dícsérelésben részesítette Telegdi József 7. huszárezredbeli századosot.

*** Kongregációi élet.** Az Urleányok kongregációja ma, szerdán délután 5 órakor magisztrátusi gyűlést, utána rendes összejövetelt tart.

*** Ma lesz a Kath. Kőr vetítőestéje.** A Kath. Kőr tegnapi vetítőestélyt nem lehetett megtartani a villamos áram zavara miatt. Ennek következtében a tegnapra hirdetett előadást ma, szerdán este 6 órakor fogják megtartani. A tegnapi váltott jegyek mára érvényesek. Szilágyi Dózsa prem. tanár fog előadást tartani „A furaók országáról.” Szilágyi Dózsa éppen a világháború kitörése idején járt Egyiptomban s így Keletnek ezt az ősi birodalmát személyes tapasztalatai alapján ismeri. A nagyérdekes előadást szobor-szerű vetített képek kísérik.

*** A vármegye mai közgyűlése.** Biharvármegye törvényhatósága ma délelőtt kezdte meg márciusi havi ülését. A közgyűlésen Miskolczy Ferenc főispán fog elnökölni. A tárgyalás alá kerülő ügyek zöme vidéki természetű. Jelentősebb ügy egyáltalán nem kerül tárgyalás alá s így kilátás van rá, hogy a tárgysorozat nagyobb részét már ma letárgyalják.

*** A hadiadó kérdése.** A városi hadiadó ügyét a tanács még nem vette tárgyalás alá. Az előadó kiadta a javaslatot a pénzügyi bizottság tagjainak, hogy ha kiadja a tanács a bizottságok az ügyet, már áttanulmányozva szóhassanak hozzá.

*** A cukorkészletek bejelentése.** A magyar királyi minisztériumnak a cukor forgalomba hozataláról és bejelentéséről szóló 508-916. számú rendelete folytán ismételt figyelmettem a kereskedelmi vállalatokat, szövetkezeteket és cégeket, hogy cukorkészleteiket az említett miniszteri rendelet értelmében az 1916 március hó 15. éig bezárólag Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalánál (I. emelet, 18. számú szobájában) (rendőrségi kiadó) bejelenteni el ne mulasszák. Az említett miniszteri rendelet értelmében közlöm, hogy a magánosok csak a 100 kilón felül levő mennyiséget kötelesek bejelenteni. A bejelentéshez szolgáló űrlapot a rendőrkapitányi hivatalnál lehet átvenni. Nagyvárad, 1916 március 14. Rendőr kapitányság.

*** A vármegye összes szállítóit** folyamodtak, hogy a szerződéses egységárakat 65 százalékkal emelje fel a megye. Az indok: a háborús drágaság. Egyetlen szállító nem folyamodott: a közkórház gyógyszer szállítója: Medvigy Ferenc dr.

*** A Katholikus Kőr böjti estéje.** Ismét nagy érdeklődésre tarthat számot a Katholikus Kőr legközelebbi nagyböjti köznevelődési estéje, mely pénteken délután 5 órakor a Kőr Szent László termében fog megtartani. Dr. Géczy József teológiai tanár az emberi nem egységéről fog beszélni s ez a rendkívül érdekes téma épp úgy, mint a tudós előadó méltán számot tarthat a legszélesebb körök érdeklődésére. A műsort ismét érdekes és magas színvonalú szavai és zeneszámok teszik változatossá.

*** Villamos üzemzavar.** Tegnap délután 6 óra tájban mintegy félóráig tartó villamos üzemzavar zavarta meg a villamos vasut forgalmát s azokat az üzemeket, amelyek az erősebb villamosáramot veszik igénybe. A villamos kocsik forgalma szünetelt s az ipari gépek megállottak. A Katholikus Kőrben nem tarthatták meg a vetítőelőadást. A villamosmű munkásai azonnal vizsgálat alá vették a villamos vonalat s hosszas kutatás után megtalálták a bajt a villamostelep közelében levő egyik oszlopnál. Gyorsan kijavították a hibát s megindult az üzem.

*** A Katholikus Népszövetség** márciusi ünnepélye vasárnap, március 19-én fog megtartani. A magas színvonalon álló, változatos és gazdag műsor a következő:

1. *Kossuth-induló.* Mértly Resch. Előadja kir. kath. tanítóképző ének- és zenekara. Vezeti Resch Mihály zenetanár.

2. *Szavaltat.* a) *Ne féltsétek a magyart!* Irta: Jánossy Gusztáv. Szavaltja Karkusz Mariska b) *Vándor madár.* Irta: Ábrányi Emil. Szavaltja Risztik János II. éves tanítójelölt.

3. *Hegedű concert.* Magyar Ábránd. Szerző: Lehár Ferenc. Előadja hegedűn Schmelezer Béla 11 éves tanítójelölt; zongorán Takácsy Béla III. éves tanítójelölt.

4. *Hazafiság és a háború.* Ünnepi beszéd. Tartja Szent Királyi Zoltán bihari plébános.

5. *Török magyar induló.* Szerző: Szabadi László. Zongorán előadja Takácsy Béla III. éves tanítójelölt.

6. *Milliók hirdessék.* Irta: Ábrányi Emil. Szavaltja Dunaháti Mészáros Gyula IV. éves tanítójelölt.

7. *Rákóczi induló.* Szerzője ismeretlen. Összhangosította Resch Mihály. Előadja a kir. kath. tanítóképző ének- és zenekara. Vezeti Resch Mihály.

Kezdeté délután 5 órakor. Belépti díj nincs, de szives adományokat a Katholikus Népszövetség céljaira köszönettel fogad. A tiszta jövedelem 20 százaléka háborús jótékony célra fog fordíttatni.

Belépti jegyül a népszövetségi tagsági igazolvány vagy a meghívó szolgál. A meghívó vagy a tagsági igazolvány kívánatra felmutatandó. *Fenntartott helyek* délelőtt 9-12 és délután 3-6 óra közt a Tiszántúli kiadói hivatalában előre megváltathatók.

Azok a csoportvezetők, a kik még eddig a meghívókat át nem vették, sziveskedjenek a Katholikus Népszövetségi Otthonban ma meghívóikat átvenni. A ki meghívóját tévedésből még nem kapta, ugyancsak forduljon a Népszövetségi Otthon gondnokához.

*** Mit olyan becsületesnek tetszik lenni?** Tegnap egy előkelő katonatiszt felszállt a villamosra, mikor felszállt és megjelent előtte a jegyadó kalauz, nagy meglepetésére a tiszt két jegyet kért.

— Két jegyet?

— Igen, igen, két jegyet.

— De kérem csak egyedül tetszik lenni.

— Igaz, de tegnap mikor a villamoson mentem nem kaptam jegyet, mert a kocsit rettenetesen zsúfolt volt. Ezért a tegnapi utamat is ma fizetem meg.

— Jó, hát olyan becsületesnek tetszik lenni?

Kérdezte a kalauz és kiadta a két jegyet. Ugy látszik ritka eset az ilyen? ez

okozta a kalauz nagy esodálkozását. Talán még most is esodálkozik.

*** A biharmegyei nemzeti munkapárt értekezlete.** A vármegye törvényhatósága ma tartja meg ez idej tavaszi közgyűlését. Ez alkalomból tegnap a nemzeti munkapárt értekezletet tartott a Pannónia éttermében. Az értekezleten Száhlender Károly koreláok elnökolt. Pallay Lajos elnök bejelentette, hogy a közgyűlés tárgysorozatának egyetlen tárgya sincs, amelynél az értekezletnek állást kellene foglalni. A párt mindenben az állandó választmány javaslatát fogadta el. Egyetlen tárgy van, amelynél esetleg a pártnak nyilatkozni kellene és ez a megüresedett szolgabírói állás betöltése. Erre az állásra azonban egy pályázatot érkezett be és pedig báró Podmaniczky Károlyé és így az ő megválasztása egyhangú lesz. Ezzel az értekezlet véget is ért.

*** Irói segély.** A vallás és közoktatásügyi miniszter tegnap értesítette a margitai m. kir. adóhivatalt, hogy Zombory Gyula margitai író részére 100 korona irói segélyt utalt ki. A segély folyósítását a mai nehézségekkel szembeállítva indokolja a miniszter.

*** Csepreg Miklós kálála.** Városunk egyik derék iparos polgára: Csepreg Miklós ácsmeister tegnap délelőtt hosszúságos szenvedés után meghalt. Csepreg Miklós szegény sorból, évek hosszúságú munkájával küzdötte fel magát vagyonos emberré. Évtizedek óta, mint a nagyváradi l. sz. káptalan ácsvállalkozója becsületes munkájával elismerést szerzett; évekig volt Nagyvárad városának is szerződéses vállalkozója. Fogékony szívvel birt a jótékony iránt s a társadalmi nyomor enyhítésére bőkezűen adakozott. Egyike volt a legelsőknök, aki a háború által okozott sebek enyhítésére több ízben nagyobb összeget áldozott s a hadikölcsön jegyzésénél szintén igen tekintélyes összeget fizetett. Évek óta súlyos betegség ellen Karlsbadban, Meránban, a Tatrában keresett gyógyulást, azonban sem családjának gondossága sem az orvosi tudomány nem tudták visszaadni egészségét. Elhunytát hitvese és egyetlen leánykája valamint rokoni gyászolják. A gyászesetet alkalmából a Kath. Kőr, amelynek az elhunyt régi tagja volt, épületére kitűzte a gyászlobogót. Temetése holnap, esütörtökön, március 16-án megy végbe. A család által kiadott gyászjelentés a következő:

Özv. Csepreg Miklósné szül. Kotesz Ilona, leányával Erzsikével és az alulírott rokonok nevében is mélyszégyen fájdalomtól megtört szívvel tudatják, hogy a felejtethetlen legjobb férj és önfeláldozó édesatyja Csepreg Miklósnak folyó hó 14-én d. o. 10 órakor, életének 50-ik boldog házassága 23 ik évében hosszúságú szenvedés és a halotti szentségek többszöri ájtatos felvétele után történt eszedes elhunytát. Megboldogult drága halottunk földi maradványai f. hó 16-án d. u. 3 órakor fog Kálvária utca 20 ik számú saját házában a magyar gör. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a várad olasz sírkertben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise áldozat folyó hó 17-én reggel 8 órakor fog a magyar gör. kath. plébánia templomban az Égek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1916. március 14. A szeretet anyyala kísérfje utjait, áldás és béke lengjen haló porai felett! Csepreg Anna özv. Dankó Miklós né gyermekeivel,

Csepregi Mária férj. Tóth Pálné férjével és gyermekeivel testvérei. Özv. Kotesz Károl, né anyósa. Katona Károly sógora.

*** Hólyagos himlő a szalontai cigányok között.** A hólyagos himlő legújában az alföldi vidéken is kezdi felütöni fejét. Legújában Nagyszalontán lépett fel a hólyagos himlő. A veszedelmes járvány az ottani cigány negyedben lépett fel. Egyszerre több megbetegedés történt. Csánády Jenő főszolgabíró azonnal intézkedett a járvány lokalizálására nézve s ez sikerült is. A cigányvárosrész el van zárva a világtól. A betegek kezelésénél a legszigorúbban járnak el, úgy hogy a betegség szétterjedése ki van zárva.

*** Magyarokéznak nincs pecsétje.** Magyarokézi községének a legutóbbi országos törzskönyvi rendelés óta nincs pecsétje. A kiadványok, hivatalos okiratok csupán a jegyző és a bíró aláírásával kerülnek ki a községbázáról, azonban az egyik legfontosabb kellék a pecsét az hiányzik róla. A hiányos okiratok miatt már kérdőre is vonták az előjáróságot. És ekkor kiderült, hogy a pecsét bizony azért hiányzik, mert a községnek tulajdonképpen nincs pecsétje. Volt ugyan valamikor pecsétje, még pedig pompás címeres pecsétje a községnek, azonban az országos törzskönyvi bizottság kisütötte, hogy ezt a címeres pecsétet jogtalanul használja Magyarokézi, ezért ki is jelentette, hogy egyáltalán nem hajlandó pecsétet kiadni, addig míg a címer ügy nem lesz rendezve. A címer ügy pedig egyre késik. A világháború a kétféle váltás pecsétjét elfeledtette. Ki tudja, mikor kerül ki a feledés homályából az ügy, addig csak had írja alá az aktákat a bíró meg a jegyző.

*** A kantinosok hadiadó alatt.** Tavaly a kamarában Boros Jenő t. b. tag felszólalt, hogy a hadiadó kötelesek közül sokan kimaradtak. Nevezetesen a kantinosok, akik 50—100.000 koronát kerestek egy év alatt, volt olyan, aki 150.000 koronát szerzett s most nem volt ideje a pénzt megolvasni, kis zápcoskákban rakta azt el. A felszólalás akkor későn történt. Most intézkedett Juricskay Barna pénzügyi tanácsos, hogy a kantinosok és pedig az összes laktanyák kantinosai, s a hadiszállítók a hadiadó kötelezettek közé már az összeírásnál felvétsenek.

*** A hegyi utak kijavítása a katonákkal.** A nagyvárad hegyei az utak nagyon is érzik a háborút. A hegyi választmány és a hegybíró állandóan panaszoknak és sürgetik a hegyi utak javítását, de a város nem sokat törődik velük. Zboray Gyula szőlőbirtokos most kérvényt nyújtott be, amelyben rámutat, hogy a Törkölymerő oldalon levő hegyi-ut teljesen járhatatlan, a sok előzésektől beomlott. Ezen a részen 14 család lakik, akik csak a szomszéd szőlőkön át közlekedhetnek, amivel igen sok kárt okoznak. A hegybíró már egyszer kihányatta az utról a sarat, de az újabb esőzés azt ismét az utra mosta. Zboray kéri, hogy a város 50 utászkatona eszközöljön ki, akik pár nap alatt rendbehoznák a járhatatlan utat.

*** Tábori postacsomagban tanácsos a címeret másolatát is elhelyezni.** A m. kir. posta közli: Gyakori eset, hogy a tábori csomagok címerata a hosszú szállítás s kezelés alatt olvashatatlanná válik s emiatt a küldemények nem kézbesíthetők. Ezért a tábori postai csomagban tanácsos a címeret másolatát is elhelyezni, hogy az esetben, ha a csomag a kezelés folyamán vagy szállítás közben címerét veszti, vagy a címeret olvashatatlanná

válik, a csomag — felbontva — a belső címeret alapján mégis kézbesíthető legyen. A címeret másolatát pótolhatja a csomagban elhelyezett lezáró, ha ez a csomag címerével egyezően van megcímezve.

*** Tíz ezer koronás lopás a vasuton.** A napokban egy jassy i kereskedő Budapest felől Nagyvárad felé utazott. A vasuton alvás közben ismeretlen tettesek kimetszték zsebét és kilopták 10000 koronát tartalmazó pénztárcáját. A tettesek állítólag itt Nagyváradon szálltak ki. A rendőrség nyomoz.

*** A garázdálkodó szélhámos.** Hétfőn a vasúti rendőrség letartóztatott egy gyanús külsejű idegent és bekísérték a Kapitányságra. Az illető nagyon gorombán válaszolt a kihallgatást vezető kapitány kérdésére és több nevet mondott be. Miután személynazonosságát megállapítani nem lehetett, további intézkedésig elrendelték lezárását. Ez annyira feldühítette a szélhámost, hogy a rendőrség folyosójának üvegajtóját borogta. A esőrpöplő üvegdarabok nagy zombonát okoztak a városházán járók közt. A rendőrség valószínűleg tartja, hogy egy szélhámos zsebmetszővel van dolga. Elkészítettek fényképet és ujjlenyomatot eszközöltek nála, amelyeket felküldenek az államrendőrségnek kitételek megállapítása végett.

*** Újabb ebzárlat.** Az utóbbi hetekben Nagyváradon több ebveszettségi eset fordult elő s a hatóság tömegesen szállította fel a budapesti Pasteur intézetbe a veszett ebek által megmaradt egyéneket. Dacára a hatóság intézkedéseinek, a közönség nem respektálja azokat, s az utcákon most is sokszor lehet kóbor ebeket látni. Ennek lehet tulajdonítani, hogy újabb veszettségi eset fordult elő városunkban, amiért is a rendőrkapitányi hivatal újból elrendelte az ebzárlatot s erre vonatkozólag a következő hirdetményt adta ki:

Ismételtén előfordult ebveszettségi eset folytán, az állategészségügyi utasítás 188. § a értelmében az egész város területére további 40 napi ebzárlat rendeltek el, mely idő alatt a város területén levő ebek közt tartandók, nem lévén szabad az utcára csakis szájkosárral ellátott vagy pórázon vezetett ebet bocsájtani. Minden az utcán talált kóbor eb, a gyepmester által elfogatni és azonnal kiirtatni fog. Figyelmeztetnek az ebtulajdonosok arra is, hogy ebükön ne talán észlelt gyanús változásokat azonnal jelenték be. Ezen rendelet ellen vétő ebtulajdonosok az 1888 évi VII. törvényeink 154. § a alapján 200 koronáig terjedhető pénztüntetéssel fognak büntetett Nagyvárad, 1916 március 12. Rendőrkapitányi hivatal.

*** A vasúti talpfa szállításához szükséges igazolványok.** Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala az érdekeltek tudomására hozza, hogy a m. kir. miniszterium 194/916 M. E. számú rendelete alapján minden nemü vasúti talpját közforgalmu vasuton, hajón vagy gépkocsin a város területén kívül eső helyre csakis a kereskedelemügyi miniszter urnál való előzetes bejelentés és csak a kereskedelemügyi miniszter ur által kiállított szállítási igazolvány mellett szabad szállítani. A vasúti talpfa szállítására vonatkozólag előterjesztendő folyamodványban fel kell tüntetni a feladó nevét és lakását, az elszállítani szándékolt vasúti talpfa darabszámát, illetve váltótalpfánál azoknak köbmétereiben kifejezett ürmértékét és a talpfák minőségét. Ezenkívül azt az időt, amelyen belül a szállításnak történnie kell, a feladói és rendeltetési állomást és végül a címzettet, akinek részére a szállítás történik. A szállítási igazolványt a fuvarlevélhez hozzá kell fűzni. Az árut felvevő állomás ezt a fuvarlevelet

lebélyegzi. annak jeléül, hogy szállításra már használatot s arra újból fel nem használható. Aki ezen rendeletek ellenére szállítási igazolványok nélkül felad, vagy szállít vasúti talpfa, kihágást követ el és amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, 2 napig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtható. Rendőrkapitányság.

*** Gyászmise.** Megboldogult Dr. Wallner Ödön Biharvármegye főügyésze elhalálása évfordulója napján március 15-én szerdán, a váradoklasi plebánia templomban reggel 9 órakor lekiüdvéért gyászmise tartatik.

*** Kiadó buterozott szobák** modern berendezéssel hosszabb vagy rövidebb időre. Nagy Sándor utca 4.

*** A légnemű mosógép,** mint értesülünk, még csak pár napon át lesz a közönségnek Rákóczi ut 10 szám alatt a Stern palotában szemléltetve bemutatva. Tapasztaltak, hogy nemcsak városunk, de a környék lakossága is felhasználja az alkalmat, hogy az „Aerowasch” mosógépet működés közben megtekinthesse. Ez uton hívjuk fel az érdeklődők figyelmét, hogy akik még meg nem győződtek a technika e vívmányának munkát, költséget és fáradságot alig kívánó, időt kimélt, egyszerű s igazán csodálatra méltó működéséről, — használják fel ezt a pár napt, melyeken át a mosógépet működésben megtekinthetik, s gyári árban 24 és 18 koronáért beszerezhetik.

*** Gyönyörű rózsás arc** a nő legszebb díszje. Az első ránc a szép asszony igazi bánata. Adjunk tehát neki módot, hogy eltüntethesse. Elég, ha a megbecsülhetetlen Y-Po crémet és szappant használja, melytől a bőr visezanyeri ruganyosságát, eltünteti a ráncokat, szeplőket, miessereket, májfoltokat, pattanásokat és a bőr vörösségét. Ára K 1 és K 1.50. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Nagyvárad. Telefon 13 02.

*** A szőlőgazdáknak s a harctéren a katonáknak** nagy lesz az öröme, mert bőven terem bor és gyümölcs, amióta „Peranoszpor”-ral permetezik a szőlőket és a gyümölcsfákat. Utalunk lapunk második oldalán levő hirdetésre.

x Megfagyott, szétől kivörösödött, kieserespedett arc, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatású az YPO jegyű „Harmat tejkrém.” Ára 1 korona. Kapható Farkas István „Apolló” drogeriájában Rákóczi ut 7/B.

*** A Biharvármegyei tákarékpénztár** közli, hogy bekebelezés vagy más jó fedezet mellett normális kölcsönöket készséggel folyósít.

*** Huavéti Karneval Nagyváradon Aszódi Mihály** cukorka, kávé, tea és déligyümölcs üzletibe az összes bőjt konzervált halak és huavéti tojás cukorkák szebbnél-szebbek megérkeztek. Az árak még az előbbiek, rátkáron nagy mennyiségű áru, üzleti vállalatok központi főüzlet Kossuth-utca Sas palota, I. fiók Sas passzage, II. fiók Zöldfa passzage a kábaréval szemben teljesen ujonnan átalakítva, úgy hogy a legkényesebb igényű cukorkavevők is, legfinomabb bombonjait megtalálhatják, III. fiók Rákóczi-ut Csokoládé király Orsolya zárda épület, Kuzler Gerbaud bombonok főraktára, IV. üzleti vállalatom trieszti kávé és teabohozatal szintén az Orsolya zárda épület Csokoládé király mellett. Telefon főüzlet 635, fiókok telefonja 610. Befűző cukorka előjegyzést el fogadok főüzletben. — Nagyban: huavéti tojás és csokoládé, kávékrém, nápolyi és az összes cukorkából és halakból. Kondenzált tej, „Berna” védjegyű kapható. Aszódi Kossuth-utca.

x Poloskairtó NOXIN biztos szer. Ára 1 korona 40 fillér. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákóczi-ut 7/B.

* **Gyurjad Gyurka.** Piszkáld ki. Ellőték a jobbkaromat. Ott ahol a Dnyeszter vize zug. Csukaszürke ember. Háborus mozifelvétel. Rendkívül érdekes lemez új hangok Rákóczi ut 7. az udvarban SIMON GYULA hangszerkészítőnél. Hangszerek, hegedűk, gramafonok, hurkülönlegességek. Gramafonok, hangszerek olcsó szakszerű javítása.

* **Hadikölcsön kötvények!** Az O. K. H. kötelékébe tartozó Nagyváradi Ipartestületi Hitelszövetkezet értesíti a nála jegyzett üzletfeleket, hogy a harmadik hadikölcsön kötvény szabad címeit, a pénztári elismervény ellenében a hivatalos órák alatt átvehetők.

* **Megvételre kerestetik** egy közép nagyságú Wertheim-szekrény. Ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek.

* **Köhögés, hurut, rekedtség, légúti betegségeknél** használjon kizárólag: Farkas-féle hurut-szeletkét. Ára K. — 60 Kapható, Farkas István Apolló-fogorvosánál Rákóczi-ut 7/B. Telefon: 13—02.

IRODALOM

A Társaság Az e heti számba Malonyai Dezső írt Magyar társaság címmel érdekes és sok igazságot hirdető vezető cikket Novellát Lőrinczy György tollából közöl a lap az író megjelent kötetéből. Lakatos László pompás regényének folytatása, az Egymás Közt rovat aktualitásai, külföldi tárcák, versek és több érdekes apró közlemény egészíti ki e kedvelt hetilep új számának tartalmát, mely címlapján ezúttal a bolgár királyné kitűnően sikerült fényképét hozza. A Társaság előfizetési ára egész évre 18 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Duna Palota szálló.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: Diszeladás. Huayadi-nyitány. Bánk bán.
Csütörtökön: A nap lovagja.
Pénteken: A nap lovagja.
Szombaton délután: Boszorkányvár.
Szombaton este: Karikagyűrű.
Vasárnap délután: Vagy ő, vagy senki!
Vasárnap este: Szökött katoná, díszelőadás.

Március 15-ike a színházban.

A Szigligeti-színház társulata ma este a szokásos hazafias módon ünnepli meg március 15-ikét. Ebből az alkalomból Katona József klasszikus történelmi tragédiája, Bánk bán kerül színre, amelynek eme ünnepi előadásán a tragédia szereposztása a következő: Eudre király — Bihari Sándor, Gertrudes — Bánházy Teréz. Bánk bán — Bihari Ákos, Melinda — E. Kovács Mariska, Petur bán — Sik Rezső, Tibore — Farkas Pál, Isidora — H. Körösy Juci, Biberach — Varsa Gyula.

Műsorváltás. A most bemutatott Karikagyűrű című operettet úgy a közönség, mint a kritika egyhangulag kedvezően fogadta és ez arra készítette a színház vezető

zetőségét, hogy szombaton este a Karikagyűrű helyett az oly nagy tetszéssel fogadott A kisasszony férje című vigjátékot tűzze előadásra.

Legújabb táviratok.

Francia admirálisok nyugdíjazása.

Budapest, március 14. (Saját tudósítónktól.) Párisból jelentik: A Matin szerint a francia flottának csaknem egész admirális karát nyugdíjazni fogják. A lapok e híradást a cenzura miatt nem kommentálhatják.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Alvinczy Sándor rágalmazási pöre. Alvinczy Sándor volt nagyváradi főreáliskolai tanár egy beadványban azt állította Baróthy Pál főügyész helyetteséről, hogy az igazságkeresésnek valóságos máriákusa. Ezért a nagyváradi törvényszék Alvinczyt rágalmazásért 200 korona pénzbüntetésre ítélte. A királyi ítélőtábla tegnap Harmathy Károly kuriai bíró elnöklésével (ügyész) Thury Endre dr., Faragó Viktor közvédő meghallgatása után az ítéletet helybenhagyta.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
DR. PAPP KÁROLY.

Hirdetések

Meghívó.

Az Olasz Takarékos és Hitelszövetkezet (Nagyváradon) 1916. évi március 22-én szerdán d. u. 4 órakor a Belvárosi Népbank helyiségében

rendes évi közgyűlést tart,

a közgyűlésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja

Nagyvárad, 1916. márc. 14-én.

az Igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése és ennek kapcsán a felügyelő-bizottság véleményes jelentése az általa megvizsgált könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállításáról és a felmentés megadásának kérdése.

2. A XI. (tizenegyedik) évtársulati üzletreszei utáni osztalék meghatározása.

3. Felügyelő-bizottság és igazgatóság választása.

4. A szövetkezet bármely tagja által a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg írásban benyújtott indítványok tárgyalása.

MEGJEGYZÉS! Az «alapszabályok» 20. §-a értelmében a lejárt tizenegyedik (XI) évtársulattal szembeni követelés csakis a közgyűlés napjától számított egy éven belül érvényesíthető.

VIGADÓ

mozgó színház

Nagyvárad, Fekete Sas-Passage.

Csütörtökön és
pénteken

a nagyhirű

Reservista kadet

című filmet

rendes helyárák

mellett

mutatják be.

Jegyek már előjegyezhetők a pénztárnál.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5. Gyárepüle
Rákóczi-ut 2. Bazárepület.
Zöldfa-utca 7.

Nagyváradí fióküzletek :
Kossuth-utca 5 Gyárepület
Rákóczi-ut 2. Bazárepület.
Zöldfa-utca 7.

Divatos

Elegáns

NŐI CIPŐK

a tavaszi saisonra

igen nagy választékban, szabott gyári áron kaphatók a

HUNGÁRIA CIPŐGYÁR r. t.
fióküzleteiben.

Gyártmányaink izléses kiállításuk, kiválóan szép formájuk miatt közkedveltek.

50 fióküzlet az ország összes nagyobb városaiban.

Kiadó legelő.

Dusafalva határában 303 hold legelő azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál, Nagyváradon.

Általános Takarékpénztár Részvénytársaság

Nagyvárad, Bémer-tér 2.

Alaptőke: egy millió K.
Tartalékalap: 122,000 K.

Elfogad moratóriummentes betéteket felmondás nélkül s azokat a betét napjától kezdve igen előnyösen kamatoztatja.

Leszámitol váltókat. Jelzálog kölcsönöket folyósít.

3. szám.

A rézmozsarok és rézüstök pótlására szolgáló **vas hadimozsarak**, ónozott, horganyzott és csiszolt **vaslemezüstök** kaphatók

Andrényi Károly és Fiaival.

Vetőmag bükköny

az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár áruosztályánál megrendelhető.

Lahner György-utca 4. sz. ház első emeletén

3 szobás modern lakás azonnal kiadó. — Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál Kossuth-utca.

Kiadó

Rimanóczy-utca 11. sz. házban (volt Darvas-féle palota.) első emeleten nagyuri lakás, 6 szoba télikert, hall, diszkert, autogarage, központi fűtéssel, stb. 1916. május 1-re. Ugyanott a földszinten egy nagy iroda helyiség 1916. május 1-re. Ezredóvi emléktér felé 4 szobás lakás azonnal kiadó. Gróf Vécsey-u. 4 sz. házban (Rulikovszky-ut.) két szép 4 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. Értekezni lehet a

Nagyváradí Takarékpénztárban, Teleky-u. 2.

Földbirtokra első helyre leendő bekebelezés és előnyös feltételek mellett 65 és 50 éves törlesztés továbbá 10 éves egyszerű jelzálog kölcsönt folyósítunk.

Nagyvárad 1916 márc. 4.
Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részvénytársaság.